

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Optegnelser

om

BAAGEGAARD

i ældre og nyere Tid.

Af

F. Hjort.

ODENSE

Fyens Avis' Bogtrykkeri
1896

Baagegaard i Tommerup Sogn og Odense Herred, Odense Amt, ligger umiddelbart ved Tommerup Station, (hvis Bygninger er opførte midt paa Gaardens Jorder) og ved Endepunktet for Assensbauen. Fra ældgammel Tid og lige op til Begyndelsen af dette Aarhundrede har hele den nordlige smalle Del af Tommerup Sogn, der skyder sig op mellem Brylle, Vissønbjerg og Orte Sogne udgjort Baagegaards Jord-Tilliggende.

Baagegaard er en saakaldet Enestegaard, det vil sige, en langt fra Byen beliggende Gaard, der altid, ogsaa før Udskiftningen, havde sin Jordlod for sig selv samlet omkring Bygningerne. Som saadan kan den være opstaaet af opdyrkede Skovjorder eller andre øde Jorder, opførte af en eller anden Ejer paa dette ham tilhørende Ene-mærke. Men den kan ogsaa være opstaaet ved, at Lødsejerne eller Bruggerne i Byen ere blevne uenige om de rette Skæl, hvorved Rebning maatte afgøre Striden. En saadan Rebning faldt gerne ud til Tab for selve Byen, efterdi al den Jord, som fandtes mere end man skattede og skyldte af, blev frataget Bymændene og derpaa opført en Gaard. Som en Følge heraf blev de fleste Enestegaarde, der var fremkommen paa denne Maade, henregnede under Hovedgaardstaxt, hvilket sidste imidlertid ikke er Tilfældet for Baagegaards Vedkommende, saa det ligger nær at antage, at den er fremkommet ved Opdyrkaing af Skovjorder, hvilket ogsaa stemmer godt med de stedlige Forhold.

Hvoraf Gaardens Navn har sin Oprindelse er ikke godt at afgøre, da man intet i saa Henseende har at holde sig til, hvorfor kun Gisninger maa træde i Stedet for virkelige Data. I ældre Tider benævnes Gaarden Bogaa og senere Baage, saa det ligger jo nærmest at formode, at Gaarden har sit Navn fra den Bogeskov, der muligen har staaet der, hvor Gaarden nu ligger, og hvor Brønde Aa har sit Udspring, løbende lige forbi Haven. Da Gaarden synes at have bestaaet allerede i det 15de Aarhundrede og maaske længe før, kan man mulig med lige saa god Grund udlede dens Navn fra det tilstedende Bang Herred, som jo før tillige har indbefattet Vissønbjerg Sogn og saaledes den Gang paa de 2 Sider omgivet Baagegaards Jorder, der ligesom en Kile laa inde i Baag Herred; men man kan ogsaa antage, at Navnet har samme Oprindelse som Øerne Bogø og Baagø eller Baag Herred, nemlig fra Terrænets Form, der netop for Baagegaards Jorders Vedkommende indbyder til at lede Tankerne paa dette Spor. Hvilken af de tre Kilder der bør foretrækkes, skal jeg ikke dømmе om, men lade staa hen til videre Forskning.

Det længste man kan følge Baagegaard med nogen Vished tilbage i Tiden er til Midten af det femtende Aarhundrede, og da havde den Ejere til fælles med den gamle, før Enevældens Tid nedlagde Herregaard Frøbjerg, som den bekendte Rigsraad, Lage Eskesen Brock da var Ejer af; han ejede tillige bl. a. Gl. Estrup

i Jylland, der var hans Fædrengaard, hvilken han som eneste Arving fik 1441 efter sin Fader, den ligesaa bekendte Eske Jensen Brock, som var en mægtig Ridder og Hovedsmand paa Aalborghus, men skal have været en haard og grum Herre mod Bønderne i Lehn; 1441 anførte han den kgl. Hær mod de oprørske Vendelboer, Morsinger og Thyboer, men faldt i Slaget paa St. Jørgensbjerg, og de over hans Haardhed og Tyranni opbragte Bønder huggede Liget i mange Stykker og sendte et til hver af Vendsyssels 7 Herreder. Eske Brock var af ældgammel dansk Adelsslægt og Søn af Jens Jensen Brock til Clausholm, der 1404 blev dræbt af Jens Nielsen Løvenbalk til Avnsbjerg. Lage Eskesen Brock var indlertid en af Slægtens voldsomste Herrer; med sine Naboer havde han idelige Processer og Stridigheder, og 1468 dræbte han endog paa egen Haand en rig og anset Borger i Randers, Niels Paashe, hvilket Mord, som sædvanligt paa den Tid, blev afsønet med Penge. Lage Brock var 2 Gange gift, først med Else Laxmand og anden Gang med Kirsten Høeg af Slægten Banner, der efter Læge Brocks Død giftede sig med Peder Lykke til Demmestrup, Hverninge, Skovsbo og Overgaard. Lage Brock døde omkring 1504, hvorefter alt hans Gods blev fordelt mellem hans Børn og blandt dem fik Margrethe Brock Frøbjerg med Baagegaard og øvrige fynske Gods; hun var gift med den for sin Rigdom og Stoltthed bekendte Niels Clausen Sparre til Ellinge i Skaane; han var en Søn af Claus Nielsen Sparre (der 1440 var svensk Rigsraad) og Kong Carl Knutsons Hulsøster, Catharina Bjelke (en Datter af Steen Turesen Bjelke og Margrethe Sparre, der først havde været gift med Knud Bonde), der var Høvsøster til Brita Bjelke, som blev gift med Gustav Sture, og Moder til Steen Sture den ældre. Hr. Niels Clausen forekommer 1474 som Sverigs Riges Raad, og 1481 var han Hovedsmand paa Elfsborg. Paa denne Tid

fik han ret Lejlighed til at gøre sig bemærket; han skaffede sig mange Skibe og drev fra Elfsborg en ret omfattende udenrigsk Handel, og at det ikke var smaa Baade, han havde i Soen, kan man gøre sig en Forestilling om, deraf at et af hans Fartøjer var vurderet til 1500 Gylden — en i de Dage ret anseelig Sum —, dette blev taget af Engländerne, hvorfor Hr. Niels Clausen henvendte sig til den engelske Regering med Begæring om at laa sit Skib løsgivet, men da det ikke hjalp, og han kun holdtes hen med Løfter, udfærdigede han (med sin Regerings Tilfædelse) for egen Regning den 25de Marts 1495 en Krigserklæring til Kongen af England og udrustede mange Kapere, som gjorde Engländerne megen Skade.

Ved alle Underhandlinger med Kong Hans om den svenske Krone, var Hr. Niels Clausen paa Rigsforstanderens Parti, hvilket ikke er saa forunderligt, eftersom han var kodelig Fætter til Steen Sture og Søstersøn af Kong Carl Knutson. 1501 var Niels Clausen, som svensk Rigsraad med at underskrive Kapitulationen ved Stockholms Slots Overgivelse. Da han med de andre svenske Rigsraader udeblev fra det berammede Møde i Kalmar 1505, dømte Kong Hans ham skyldig i Majestætsfornærmelse og til at have fortabt Liv, Ære og Gods. Kongen inddrog derefter hans Gods under Kronen. Hr. Niels Clausen Sparre skal i sit Ægteskab med Margrethe Brock have haft 7 Sønner og 7 Døttre, hvoraf dog kun Karine Nielsdatter Sparre i sit Ægteskab med Hr. Peder Turesen Bjelke har efterladt sig Efterkommere, og som senere fik udvirket hos den danske Konge, at deres tabte Fædrene Gods kom tilbage til Familien igen.

Ikke længe efter skodede Kong Hans 1506 Niels Clausens forbrudte Gods i Fyen til Pantlehnsmanden paa Rugaard, Henrik Knudsen Gyldenstjerne, der ejede Ivernæs (nu Wedellsborg) og Restrup i Jylland m. m. Han var en Søn af Knud Henriksen Gyldenstjerne [død 1467], (hvem Chri-

stoffer af Baierns unge Enke, Dronning Dorthea, som bekendt viste sig tilbøjelig til at give sin Haand, forinden der var Tale om at vælge Christian I til Konge) og Fru Hilleborg Skinkel, hvis Farfader Børneke Skinkel, Pantølehusmand paa Rugaard, Hinds-gavl, Skovby Herred m. m. ejede 1396 Ivernæs, Langesø og Frobjærg. Henrik Knudsen Gyldenstjerne deltog i Aaret 1505 som Rigsraad i den store Kulmardom, hvorved den svenske Adels Godser i Danmark konfiskeredes, og Aaret efter fik han som nævnt al den Arvelod, som kunde tilfalde Fru Margrethe Brock. H. K. G. var gift med Fru Karine Bille (en Datter af Hr. Bent Bille til Soholm og Fru Ermeagaard Frille); de efterlod sig 6 Børn, der efter Faderens Død 1517, holdt et ejendommeligt Skifte sammen med deres Moder, ved hvilket de trak Lod om Faderens efterladte Gods og delte det i 9 lige store Dele; derved kom Godset altsaa paa mange Hænder, og endogsaa to saa nærliggende Gaarde som Tallerup og Baagegaard fik hver sin Ejer, idet Hovedmanden paa Agershus Slot i Norge, Rilder Mogens Gyldenstjerne fik Tallerup, medens Kongens Sekretær Jørgen Gyldenstjerne fik Baagegaard m. m. Jørg, Gyldenstjerne var i 12 Aar Ærke-degn i Ribe og var ved sin Død 1551 Provst i Odense.

Ved Kong Christian III's Krøning 1536 var Niels Pedersen Bjelke nærværende som svensk Afsending, og ved denne Lejlighed skal han hos Kongen have udvirket (maaske ved Kong Gustavs Hjælp) et Løfte om, at hans Bedsteforældres konfiskerede Gods igen skulde blive ham og Arvinger udleveret. Det varede heller ikke længe efter, for Godset virkelig blev ham udleveret, hvilket fremgaar af følgende Dokument, som findes indført i Christian III's Cancelliregistranter:

„Datoen $24/_{11}$ 1540.

Vi Christian gjøre alle vitterligt, at vi have lovet os elskelige, ærlige

og vælbyrdige Mand Niels Bjelke til Dalle, at vi inden førstkommende Paaske ville udlægge ham og Arvinger det Jordegods i Danmark, der er tilfalden ham ved ret Arv efter Mormoder Fru Margrethe, Lage Brocks Datter, og som Hrr. Henrik Knudsen Gyldenstjerne købte af Kong Hans, og hans Børn nu har i Værg. Til ydermere Sikkerhed have vi ladet hænge vort Indsegl nedenfor dette vort aabne Brev.

Christian Rex.“

Ligeledes findes indført i disse Registranter 27de Marts 1547:

„Vi Christian gør alle Vitterligt, at Jørgen Gyldenstjerne nu efter Begjæring og Befaling har udlagt os elskelige Niels Bjelke og hans Medarvinger følgende Gods i Eyen, som er det Gods, hans Fader Henrik Knudsen købte af Kong Hans og vi have undt dem igen (blandt andet) i Odense Herred Baageaa (som da beboes af) Hans Jensen (skylder) $\frac{1}{2}$ Td. Smør og 24 Sk. Gjestøripenge, med Skjelhuset skylder 1 Fjdr. Smør og 1 Mk. Penge.“

Christian Rex.“

Vi faar her at vide, at Baagegaard var en Skovgaard med gode Græsgange men ringe Agerland, siden der kun svarede Smør-Landgilde.

Nu var altsaa Baagegaard med det øvrige fyenske Gods kommen tilbage til Hr. Niels Clausens Efterkommere, nemlig den ovennævnte Niels Bjelke, som var en Søn af Karen Nielsdatter Sparre i sit Ægteskab med Hr. Peder Turesøn Bjelke til Kråkarum; hans Broder Erik Tureson var et af det svenske Raads mest fremtrædende Medlemmer som Hovedsmand over Finland; hans Datter Anna besad som Enke efter Rigsraaden Johan Månsson (Natt och Dag) Kalmar Slot, da Gustav Vasa 1520, kommende fra Lybæk, steg i Land der for at befri Fædrelandet. Hun kunde ikke gøre noget for hans Planer, men gav ham et Fristed paa Slottet og hjalp ham at komme ud at Staden.

Niels Bjelke var Fader til de tre bekendte svenske Rigsraader, Hogenskild, Clas og Ture Nielson Bjelke, hvoraf de to blev halshuggede og Clas Bjelke maatte forlade Landet 1605. Niels Bjelke døde 1550 og hans Arvinger tabte i September 1557 en Sag, de havde for Kongens Retterthing i Odense med Jomfru Ane Marsvin af Odense om Faurskov Mølle (K. Ros. Dom. 178).

Kort efter Niels Bjelkes Død synes det fynske Gods dels at være gaaet over til hans Broder, den svenske Rigsraad, Thure Pedersen Bjelke og hans Børn og dels til hans Søster Margrethe Pedersdatter Bjelke og hendes Børn; hun døde 1557, men hendes Ægtefælle Axel Nielsen Banér til Djursholm var allerede død 1554. Deres Søn, Rigsraaden Gustav Axelsson Banér, som blev (samtidig med sin Broder Steen Banér) halshugget ved Blodbadet i Linkøbing Aar 1600, ejede rimeligvis selve Frøbjerggaard, med det der under hørende Gods; ved en Rots-trætte blev der 1573 tildømt ham 9 Agre ved Skalbjergr. Hans Søn Johan Banér er fordelagtig bekendt fra Trediveaarskrigen, hvor han udmærkede sig i alle Gustav Adolfs Felttog; dennes Broder Svante Banér (f. 1583 † 1628) skrev sig „til Frøbjerggaard“ 1613, da han indstevnede en Dom for Fyens Landsting, hvorved 9 Agre ved Skalbjergr var dømt ham fra, uagtet de 1573 vare tildømte hans Forældre.

Men hvor meget og hvilket af dette Familjegods hver af „Disse svenske Herret“ Banérne og Bjelkerne have siddet inde med, eller om de har ejet det i Fællesskab, er vel ikke saa let at afgøre. Imidlertid forekommer en Søn af Hr. Thure Pedersen Bjelke til Kraakarum, (død 1577), nemlig Hr. Niels Bjelke, Friherre af Korpo, som Ejer af en Del og vistnok hele Godset, hvoraf hans Fuldmægtig, Laurids Schobbe i Naarup, den 23de April 1627 betaler Skat. Efter denne Tid er det gamle Frøbjerghus næppe beboet mere, (som var det egentlige

Herresæde i det ret betydelige, men meget spredte Gods), vel for en Del af den Grund, at det har været saa aldeles forfaldent, at det ikke kunde tjene til Bolig længere, næppe en Gang for Fogederne, som i den næste Tid styrede hele Godset. Efter ovennævnte Ridefoged kom en Prædbyrn Hanssen, der havde Bopæl i Langsted, hans Kone hed Johanne Hansdatter; hun ægtede efter Ridefogedens Død Hr. Rasmus Olufsen, Præst (Kappellan) i Verninge. Efter Prædbyrn Hanssen blev Hr. Laurits Nielsen Ridefoged; han boede 1649 paa „Bogaæ“, da han den 7de August havde en Søn, som blev døbt i Tommerup Kirke, og som Fædere nævnes: „Hr. Rasmus Olufsen i Langsted, Niels Jørgensen West Gymnasist, Gjøde Gjødosen paa Mag. Hans' Vegne i Bogense, Gertrud, Hr. Laurits' i Verninge, Mette Hans Diurs i Odense, Ingeborg Hr. Claus' i Tommerup, Karine Thouboes i Broholm og Johanne Jep. Thouboes“. Omkring ved Aar 1655 blev Baagegaard beboet af ovennævnte Præst, Hr. Rasmus Olufsen, medens Ridefogeden Laurits Nielsen boede i Verninge, da han 21de Aug. 1660 har indstevnet Hr. Rasmus Olufsen af Baagegaard for Odense Herredsting for Restancer fra 1655—57 og udlagte Indkvarteringspenge i Krigstiden, hvilket beløb sig til 42 Rd. 5 Mk., som Hr. Rasmus Olufsen skyldte Ridefogeden. Et Skovsyn af 15de Juli 1662 ndsiger, at i Bogaas Kohave og Løkke var hugget 2 Bøge og 7 Ege, hvilke sidste berettes at være hugne til Stykvoagne i Ufreden.

Ejeren, Hr. Niels Bjelke, døde 1640, hvorefter hans Søn, Hr. Steen Nilson Bjelke, Friherre til Korpo, blev Ejer af hele det fynske Gods; han er bekendt for sin Retskaffenhed, da han som svensk Gesandt ledede Underhandlingerne med Danmark 1658 og 1660. Han blev Rigsskatmester 1667 og døde 1684, men allerede umiddelbart efter at Krigen var endt afhændede han alt sit Gods paa Fyen til den danske Rigsadmiral Henrik

Bjelke, som denne d. 24. Oktober 166(4) (det sidste Tal er udeladt i Thingbogen men Skjødet staa indført mellem andre Dokumenter fra 1664) fik Skjøde paa. — Baagegaard siges da at være en Enestegaard og var endnu da beboet af Hr. Rasmus Olufsen, som skylder Arbejdsdage $3\frac{1}{2}$, Fodringspenge 8 Rd., Havre 24 Skp., Smør 1 Td. samt Gæs og Høns; Skoven staa for 200*) Svin Olden, Skælhuset stod for 12 Svin Olden og var beboet af Anders Grelsen. Det synes ret mærkeligt, at Presten Rasmus Olufsen optræder som Beboer af Baagegaard, men det maa vistnok nærmest forklares ved, at han kun var kaldet som Medhjælper og Efterfølger (ordineret 6te Aug. 1648) til Veringe Sognekald, saa han, som da var 30 Aar gl., vel maa have været Kapellan hos Hr. Laurits Bendixen, der var Præst i Veringe fra 1634 og døde 1667; men R. O. har ogsaa udført enkelte kirkelige Forretninger i Nabosognene, saa det ligger nær at formode, at han elter at have ophørt med at være Kapellan i Veringe da han fungeret som Hjælpepræst i de nærmeste Sogne.

Efter Hr. Rasmus Olufsen blev Baagegaard beboet af Peder Andersen, som 20. April 1671 fik en Søn døbt i Tommerup Kirke; han boede der saa længe som den var i Henrik Bjelkes og hans Slægts Eje. Henrik Bjelke var Søn af Norges Kansler Jens Bjelke til Østraat og Elinggaard og Frue Sophie Brokkenhus, blev født 13. Januar 1615, er navnlig kendt som Chef for Orlogsskibet „Trefoldighed“ 1644 og Chr. 4.s Flagkaptajn i Slaget paa Kolbergerhejde. Han blev 1657 Rigsviceadmiral og deltog med megen Hæder i Svenskekrigen og var en af de betydeligste Mænd ved Enevældens Indførelse 1660; hvorfor han ogsaa blev belønnet paa forskellig Maade. Han var forlehnat med Øen Island, og ejede blandt andet Næsbyholm og Bavelse samt Edelgave, som han opkaldte efter sin Hustru Edel Ulfeldt, en Datter af Rigsraad

Christoffer Ulfeldt til Svønstrup i Skaane og Maren Urup. Hun døde 1676 og Rigsadmiralen 16de Marts 1683, hvorefter hele det fynske Gods gik over til den ene af hans Døtre, Sophie Amalie Bjelke, f. 1650, der 6. August 1673 blev gift med Hans Kaas til Hastrup i Jylland, Stiftsbefalingsmand over Trondhjems Stift fra 1687. Han pantsatte sit fynske Gods 11. Juni 1688, og da stod Baagegaard skyldsat for Hartkorn Ager og Eng 8 Tdr. 7 Skp. 1 Fjd. 1 Alb. samt Skovskyld 230 Svin, — 9 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. og Skelhuset, hvor Morten Henriksen bor, stod for Hartkorn Ager og Eng 1 Td. 5 Skpr. 1 Fdk. 1 Alb. og Skovskyld 12 Svin — 4 Skpr., og endelig den 11te Juni 1698 pantsatte Hans Kaas det atter og da er det gamle Hartkorn det samme for Baagegaards vedkommende, og det svarer til Ny-Hartkorn Ager og Eng: 7 Tdr. 5 Skpr. 3 Fdk. Aar 1669 den 6te April var Baagegaards Vædens Græsning vurderet til 70 Stkr. Fæhøveders Græsning, 45 paa Landjordene og 25 paa Mosen.

Den 15de Maj 1703 firdes Dom paa Odense — Skovby Herredsting, hvorved Niels Petersen Tallerup og Peder Andersen Baage tilkendes Vædens Græsning, som Generalmajor Gersdorff ellers havde oprettet Lejekontrakt med Fru Sophie Amalie Bjelke om; men denne Kontrakt var af Fruen frafaldet, som erhvervet ved vrang Retterthing. Hr. Hans Kaas døde 1700 og hans Frue den 16de Juni 1703, og kort efter blev deres fynske Ejendomme solgt ved Auktion, ved hvilken Lejlighed Handelsmand og Raudmand i Nyborg, Hans Pedersen Holmør blev tilskødet Baagegaard den 22de April 1704 med hele sit tilliggende Hartkorn, som ovenfor nævnt, bestaaende af Ager, Eng, Skov m. m., som „alt fra Arilds Tid har hørt til Baage“ og hvoraf svaredes Løvgilde efter Forordningen af 30te August 1687, 2 Rd. Fodringspenge, 24 Skpr. Havre, som er 3 Tdr. 1 Skp. 1 Otting, samt $\frac{1}{2}$ Td. Smør, som er 7 Lpd., 1 Lam, 1 Gaas,

*) 24 Svin Olden lig 1 Td. Hartkorn.

4 Høns, 1½ Ort Brød; tilligemed hosliggende Boel, Skelhuset kaldet (hvor Christen Hansen bor), hvoraf svares i Landgilde 1 Otting Smør — 2 Lpd., 1 Gaas, 2 Høns. Hele Baagegaards Tilliggende med Skelhuset udgjorde da omkring ved 500 Tdr. Land af Ager, Eng og Skov, hvorfor Hr. Holmer betalte 2667 Rd. 2 M. 10 Sk.; han transporterede imidlertid kort efter Auktionsskødet for 2706 Rd. 3 M. 10 Sk. til Seigneur Frands Jacobsen Tommerup, der var en Søn af Sognepræsten for Tommerup og Brylle Hr. Jacob Knudsen Fangel (født 1634) og Hustru Anna Frandsdatter Maal, der efter Hr. Fangels Død den 17de Novbr. 1679 blev gift med Eftermanden i Kaldet Hr. Jørgen Jensen.

Frands Tommerup lod den 16de April 1711 ved Auktion paa Baagegaard bortsælge Kvæg, Heste, Travarer, Kobber, Senggekæder og andet Løse; men han naaede kun at faa betalt 1417 Rd. 3 M. 10 Sk. af den akkorderede Købesum og forringede Ejendommen ved Skovlugset, hvorfor Hans Holmer den 16de Septbr. 1710 ved Domstolene faar Arrest i hans Gods. Det synes imidlertid, som om Familien dog har staaet Frands Tommerup bi og navnlig hans Broders Svoger Hr. Henning Andersen Broholm, som saa til Gengæld fik Auktionsskødet paa Baagegaard overdraget den 16de December 1711 af Hans Holmer. Frands Tommerup blev ved at bebo og drive Baagegaard, medens Hr. Henning Andersen Broholm var Ejeren; denne Mand var Sognepræst i Ringø og Søn af Fogden i Odense-Skovby Herreder, Anders Henningsen, der tidlige var Birke-dommer i Christiansdals Birk og Ejer af Gaarden Broholm i Brylle Sogn, hvilken Gaard han havde faaet kvit og frit af Jens Lassen til Dalum i Stedet for Løn for at være Foged i hans Birk (Giessing 3, 258). Anders Henningsen døde paa Broholm den 9de November 1690, 60 Aar gl., og hans Hustru Karen Nielsdatter (eller Ibs-

datter) døde ogsaa i Broholm den 24de Oktober 1691 og ere begge begravede i Brylle Kirke foran Alteret. Sønnen Hr. Henning Broholm er døbt 1665 *festo visitationes Mariæ* og blev gift med Ida Margrethe Hjeredsdatter Juul, en Datter af den rige Købmand Hjerø Jespersen Juul i Odense (død den 21de April 1692) og Mette Jørgensdatter (død den 10de December 1693, 53 Aar gl.), hun var igen en Datter af Kræmmer Jørgen Madsen og Margrete Christoffersdatter i Odense. Hr. Henning Broholm skal have haft 18 Børn, han døde 1714, men forinden havde han den 4de Maj s. A. skødet Baagegaard og hosliggende Boel (Skelhuset) til sin Svigerindes Søn, Mons. Jacob Clausen Tommerup; da var Hartkornet 10 Tdr. 1 Skp. 2 Alb. Ager og Eng samt 5 Skpr. 2 Fdk. 2 Alb. Skovskylld for 50 Rd. pr. Td. Hartkorn, ialt 540 Rd. med al den „Jord og Tilliggende, som fra Arilds Tid har hørt til Baagegaard“. Dette er vistnok den laveste Pris, der nogen Sinde er blevet givet for Baagegaard, skøndt den dog meget ofte har skiftet Ejer.

Mons. Jacob Clausen Tommerup var en Søn af Sognepræsten for Tommerup og Brylle Claus Jacobsen Tommerup, født 15de September 1663, og Hustru Cathrine Hjeredsdatter Juul, en Søster til Hr. H. A. Broholms Kone. Mag. C. J. Tommerup blev sindssyg og døde paa Baagegaard den 20de Januar 1731; han var Broder til ovennævnte Frands Tommerup og havde en anden Broder, Mag. Knud Jacobsen Tommerup (gift med Marie Hermann), der efter Hans Kaas Død købte Tommerup og Brylle Kirker 22de April 1704, men fik først Skode 22de Febr. 1710 og var da Sognepræst ved den Herre Zebaots Kirke og Frederikshavn Kirke i København; men 29de Juli 1712 transporterer han Jus Patronatus over Tommerup og B. Kirker til Etatsraad Christian Rosenkrantz til Schousbo, Amtmand over Nyborg Amt; denne transporterer atter Jus Patro-

natus over Tommerup og Brylle Kirker til Mag. Claus Jacobsen Tommerup, forrige Sognepræst for Tommerup og Brylle Menigheder, 9de Marts 1716, og efter ham blev hans Søn, Ejeren af Baagegaard, ogsaa Ejer af begge Kirkerne, ligesom han købte noget Bøndergods til Gaarden; men da han maa have været meget ung, da han blev Ejer af Baagegaard, efterstom hans Forældre først havde Bryllup 2. Juni 1699, saa stemmer det meget godt med, at hans Farbroder, Seigneur Frands Tommerup, i lang Tid var den egentlige Styrer af Guard og Gods og boede paa Baagegaard; saaledes skøder Frands Tommerup af „Baagøe“ 3. Aug. 1716 til Hr. Hans Pedersen Holmer, Raadmand og Handelsmand i Nyborg, en Gaard og et Hus i Tommerup. Mons. Jacob Clausen Tommerup gik i sine unge Dage til Søes, blev Officer og avancerede til Kaptajn; senere blev han gift med Else Kirstine Rosenvinge, en Datter af Hr. Jens Rosenvinge, Præst i Vissenbjerg og Birgithe Catharina Müller (fra Rorbeck). Rosenvinge nedstammer fra den af Kong Christian II som Prins 1505 adlede Rosenvinge. Paa den gamle Altertavle i Brylle Kirke fandtes Bogstaverne J. T. (Jacob Tommerup) og E. K. R. (Else Kirstine Rosenvinge) og Aarstallet 1741. Ved J. T. fandtes to korslagte Kanoner paa rød Grund og ovenover en forgyldt Stjerne. Ved E. K. R. et Vaaben med delte Skjolde, hvori det ene Felt viste en blaa Rose paa hvid Grund, og det andet en hvid Vinge paa rød Grund.

Premierlojtnant Tommerup pantsatte begge Kirkerne 24de August 1728 for 3000 Rd. til sin Farbroder Mag. Knud Jacobsen Tommerup, der da var Præst ved Hellig Geistes Medmenighed i København. Kaptajn Tommerup omtales rosende for sine gode Kreaturer og gode Enge paa Baagegaard i Hofmann Bangs Beskrivelse af Odense Amt. Aar 1733 21. Marts købte han af Seneca Hagedorn ogsaa Tallerup, der da stod for Hartkorn 9 Td. 4 Skp., Skorskyld 7 Skp.

1 Fdk., men denne Gaard har han vist kort efter atter solgt til Major Hey. Aar 1743 8de Juli pantsætter han atter begge Kirkerne for 3000 Rd. til sin Svigermoder Fru Müller, sølig Provst Rosenvinges, til Vitterlighed underskriver Skytten paa St. Appe, Knud Petersen og Sogne-Degnen for Tommerup og Brylle Christoffer Smidt; men samme Aar 15de November døde Kaptajn Tommerup og blev begravet i Tommerup Kirke, efterladende sig Enke og 3 Børn, nemlig Jens Rosenvinge Tommerup, født 1738, Claus T., f. 1739 og Knud T. f. 1741; Fru Tommerup skiftede 23de Januar 1745 med sine Børn og udstedte en Obligation paa 4500 Rd. til dem med Pant i Baagegaard og Gods. Baagegaard stod da for Hartkorn Ager og Eng 7 Tdr. 5 Skp. 3 Fdk., Skorskyld 6 Td. 2 Skp. 3 Fdk. 2 Alb. og 14 Dage efter, 9de Februar 1745, ægtede Fruen Premierlojtnant ved det fyenske Nationalregiment Jacob Preben Banner von Hey til Tallerup, som nu oplos sit Kvarter paa Baagegaard blev Ejer af denne Gaard og Gods samt senere Major. Paa Fædrene Side nedstammede Major v. Hey fra en Jacob Hey fra Skotland, hans Oldefader var dansk Kaptajn, og paa Mødrene Side nedstammede han fra den ældgamle danske adelige Familie Banner, der udleder deres Ahner fra Them af Sjælland, som skal være blevet nobileret af Kong Knud den store for sine Helttegæringer under denne Konges mange blodige Krigs med Englænderne. Det danske Banner var i et af disse Slag i Kampens Hede blevet nedhugget og deved kom der Uorden i Rækkerne, men Them æreb en Bøegren, stak den paa et Spyd og med det Feltskrig, som var brugeligt blandt Knaus Mænd, kaldte han dem tilbage under Bøgebanneret, hvorved Flugten forvøndledes til Sejr. Kongen udnævnte ham til sin Bannermester og Folket gav ham Navnet Banner; fra ham skal de svenske Baner ogsaa nedstamme.

Major v. Hey har vistnok forbedret Jorderne til Baagegaard, bl. a. lod

han en Del af Markerne indhegne, saaledes „Kohaugen“, Svanemaen, Stenlykken, Lindemosen, Bissemosen og Nederste Mae, og 1749 indkøbte han en Del Bøndergods dertil, men han synes at have været i Pengeforlegenhed og stadig haft Bryderi med sine Prioriteter, navnlig maa Kirkerne stadig stilles i Pant, saaledes 26de September 1748 pantsattes Kirkerne til hans Svoger Kaptajn Hans Wilhelm Rosenvinge, og 1751 11te Juni til Mads Kjelberg og 1752 til Forvalter Niels Henriksen paa Gyldensten, som var Længvæge for hans 3 Stefbørn, og 1758 til sin Stefsøn, Jens Rosenvinge Tommerup, og 1760 til sin anden Stefsøn Knud Tommerup, medens han 1755 1ste Januar har sat Jordegodset i Pant til sin Forpagter, Nellemann, og endelig 1759 11te December skøder Major v. Hey Baagegaard til Hans Jørg. Møller for 9500 Rd., og da stod Baagegaard for Hartkorn Ager og Eng 8 Tdr. 6 Skp. 2 Alb. + Skovskylld 4 Tdr. 2 Fdk. 2 Alb.

Hans Jørgen Møller skøder som ovenfor alene med Undtagelse at Skelhuset den 11te December 1764 Baagegaard for 9500 Rd. til Løjtnant Christian Petersen; til Vitterlighed underskriver Nellemann paa Broholm.

Samme Dag laaner Løjtnanten 5000 Rd. af Anna Katharina Madsdatter af Diget til at betale med, og 2 Dage efter udsteder han en Obligation paa 2000 Rd. til Mathias Jensens Børn. 1765 19de December laaner Løjtnant Petersen 5600 Rd. af Frederik Gruner og Thomas Brenholt til Hjælp til at betale noget Bøndergods, han har købt af Kongen, og 1766 25de Februar faar Løjtnanten Skøde af Kongen paa dette Bøndergods, beliggende i Tommerup, Brylle, Gundestrup, Revsbroe og Brændekilde af Hartkorn ialt 101 Td. 3 Skp. Ager og Eng + Skovskylld 1 Skp. samt Tommerup Sogns Kongetiende for Købesum 10229 Rd. 24 Sk. Kort efter døde Løjtnant Petersen og hans Enke, Fru Henninga Andræa Kellinghausen, skøder 11. Juni

1767 Baagegaard og Gods, ialt 132 Td. 6 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Hartkorn til Ritmester Bernt Holmsted von Westen (døbt i Odense 12te Maj 1732, død 20de September 1796). Han var af den bekendte Familie v. Westen, som i 3 Generationer ejede Odense Apothek og til forskellige Tider var Ejere af en Mængde større Gaarde paa Fyen, saaledes Lammehave, Fraugdegaard. Krumstrup, Løgtved, Sellebjerg, Kragtsbjerg, Veistrup og Broholm i Brylle Sogn. Hans Fader, Agent Johan Christoffer v. Westen, f. i Odense 20de Oktober 1701, Apotheker i Odense og Ejer af Løgtved, Krumstrup m. m., død paa Westerborg paa Falster 1774, gift 1ste Gang med Karen Krag Holmsted, død 1747 (Datter af Kancelliraad, Borgmester og Apotheker Bernt Holmsted i Nyborg). Bernt v. Westen (var gift med Jacobine von Bergen) [f. i København 19de Oktober 1752 og død 20. Januar 1825], laaner 1769 28de Februar af Etatsraad Jens Baae (hans Broder, P. v. Westens Svigerfader) 3600 Rd. mod Pant i Baagegaard og Gods; til Vitterlighed underskriver P. v. Westen og P. Eilschou. Men Bernt v. Westen maa imidlertid have haft rigeligt i sine trevde andre Gaarde Broholm og Veistrup, thi allerede 22de Juni 1770 skøder han Baagegaard og Gods, ialt Hartkorn 135 Tdr. 3 Skp. 3 Fdk., for 24,600 Rd. til sine Søster Fru Charlotte Christine von Westen (født 1725, død paa Tallerup, begravet 18de Februar 1801, 76 Aar gl.), Enke efter Kammeraad Erichsen. Hun pantsatte det hele 11te Juni 1770 til Major Jørgen Chr. Bruun og Hofjægermester Ove Johan Wind i Nyborg for 13,000 Rd. og da Fruen 11te December 1775 udsteder et nyt Pantebrev paa 10,000 Rd., kautionerer Fru Erichsens Svigersøn John Appleby, og 12te Juni 1773 udstedte hun en Obligation paa 6000 Rd. til Major Axel Rosenkrantz, Søbysgaard; som Lavvæge underskriver Birkedommer Rønnov. Fru Erichsen solgte en Del af Bøndergodset og ikke længe efter

selve Baagegaard og Resten af Godset, som hun 11te December 1777 skøder til Seigneur Christian Hansen for 16,600 Rdlr. Baagegaard stod da for Hartkorn 8 Tdr. 6 Skp. 2 Alb. Ager og Æng samt 4 Tdr. 2 Fdk. 2 Alb. Skovskylld og Tommerup Sogns Kongetiende for 18 Tdr. 4 Skp. Hartkorn; med Bøndergods ialt 85 Tdr. 7 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Hartkorn. Nævnte Seigneur Chr. Hansen skøder allerede 17de Marts 1779 Baagegaard, Kongetiende og Bøndergods som ovenfor for 18,300 Rd. til Hr. Jens Kierrumgaard fra Landegaard, som 11te Juni 1779 pantsætter det hele for 6000 Rd. til Oberstlojtnant Brahe paa Hvedholm, og 11te Juni 1780 skøder Kierrumgaard og Hustru Anna Kristine f. Bang. Baagegaard og Gods for 13990 Rd. til Hr. Jacob Melbye. Paa denne Tid bestod Bøndergodset væsentlig af følgende Matrikkel Nr. i Brylle: Nr. 1, Peder Hansén, med 12½ Td. Hartkorn; Nr. 5, Lars Pedersen, 7½ Td. Hartkorn; Nr. 6, Henrik Gornsen, 6½ Td. Hartkorn; Nr. 7, Rasmus Simonsen, 6 Td. Hartkorn; Nr. 10, Hans Rasmussen, 9 Td. Hartkorn; Nr. 19, Hans Larsen, 7½ Td. Hartkorn og Nr. 25, Rasmus Rasmussen, 6½ Td. Hartkorn og desuden Dannesbogaarden samt en Del af Støenlykken, som før var en Del af Broholm, hvortil kom nogle Huse omkring i Sognene. Jacob Melbye solgte imidlertid snart saa godt som alt Bøndergodset, og desuden solgte han en Mængde Parceller fra selve Gaarden, saaledes en Part af Viøden, der før havde været givet i Fæste til Hans Pedersen for 24 Rd. aarlig; denne Parcel stod først for 1½ Td. Hartkorn, men blev senere større og er den nu bestaaende Vædegaard, og i 1783 6te Maj fik Jacob Melby Udstykningstilladelse for flere Parceller, saaledes Skjælskov-Lykken, som er den nu bestaaende Skjælskovgaard*, og Lindemærskén den nuværende Lindholmgaard, Bissemosemøen, der nu har Ejere tilfælles med Talle-

ruplund og Munkholm. Hele denne Udstykningsforretning var vist nok meget indbringende for Hr. Melbye i Særdeleshed, da han tog alle salgbare Træer i Skovene og tilbage var nu kun ca. 300 Td. Land til Baagegaard, som han 10de Marts 1786 skøder til Rasmus Markussen af Spidsbjørggaard i Ubberud Sogn for 12,410 Rd.; altsaa omtrent ligesaa meget som han gav 6 Aar tidligere for den store Gaard og alt Bøndergodset, og desforuden forbeholder Jacob Melby sig en hel Del Herligheder, saaledes nogen Besætning og Brænde samt hele Træer m. m., medens Rasmus Markussen kun fik 45 Kvæghoveder, 5 Heste og 6 Svin samt en Del Korn og Inventar.

Herefter stod Baagegaard kun for Hartkorn Ager og Æng 5 Td. 1 Skp. 2 Fdk. 1½ Alb. samt Skovskylld 1 Td. 6 Skp. og da Rasm. Markussen 14. Juni 1788 udsteder en Obligation paa 6000 Rd. til Stiftsbefalingsmanden over Fyen Henrik Bille Brahe udgjorde det samlede Areal som dreves under Baagegaard, 226 Td. Land Ager og Æng og 60 Td. Land Skov, ialt 286 Td. Land Jord. Rasmus Markussen var gift med Anna Hønningsdatter og de havde 1ste April 1787 en Datter, Johanne, der blev døbt; blandt Fadderne nævnes Major Petersen og Frøken Sundt af Tallerup og Jens Rasmussen af Broholm. Rasm. Markussen bevarede Gaarden udelst i 7 Aar og solgte den 9de Februar 1793 Baagegaard tilligemed Besætning, bestaaende blandt andet af 24 Malkekøer og 5 Tyre, for 13,500 Rd. til Kammerherre Ludolph Frederik Baron von Buchwald; han forbedrede vistnok Gaarden endel og byggede blandt andet en Vandmølle og 2 Huse til Arbejdere. Kammerherre L. F. Baron von Buchwald blev født 25de Marts 1752 og døde 18de Januar 1812 (var Søn af Major Peter Mathias Buchwald til Gudumlund og Ida Ilsabe von Basservitz). Han blev første Gang gift 18de November 1777 med Baronesse Charlotte Amalie Brockdorff (født 25de April 1752 døde 23de Juni 1811),

*) Se omst. Meddelelse fra Baron v. Buchwald.

en Datter af Kammerherre Baron Schack Brockdorff, Friherre af Schelenborg, og Hustru Charlotte Amalie von Lente Adeler. Da Baron Schack Brockdorff døde 21de November 1784 uden at efterlade sig Sønner, saa gik Baroniet over til hans ovennævnte Datter og hendes Mand, der kort efter (26de Maj 1784) blev optaget i den danske Friherrestand under Navnet Baron Buchwald-Brockdorff og med det friherrelige Brockdorffske Vaaben af 12te September 1691, hvortil er føjet Buchwaldernes Hjelm; men endnu inden Aarets Udgang blev deres Ægteskab opløst, hvorefter Baronessen 9de Marts 1787 ægtede Vilhelm Theophilus von Stieglitz (f. 1749 d. 5. August 1802), der som Baron fik tilføjet Navnet Brockdorff. — Baron Buchwald havde ingen Børn i sit Ægteskab med Baronessé Brockdorff, og efter at være separeret fra hende giftede han sig anden Gang 1ste Maj 1788 med Sophie Magdalene Leth, hvilket Ægteskab ogsaa var barnløs. Han var kødelig Broder til Stiftsamtmand over Fyens Stift Frederik Buckwald, der hørte til det slesvig-holstenske Ridderskabs gamle Slægt von Buchwald. Det eneste som endnu paa Stedet minder om Baron Buchwalds Tid paa Baagegaard er 4 store Malerier paa Lærrød og en af Markernes Navn (Buchwalds Holm). Han fik 18de Marts 1795 af Kong Christian VII Bevilling til at indrette et Grubbeværk til Grubbe og Perle samt anden Grynning i Baagegaards Vandmølle, hvilken Bevilling M.C. Preisler fik stadfæstet 21de November 1846 af Christian VIII og Konfirmation derpaa af Frederik VII 24de Juni 1853. 1812 19de Marts tillod Rentekammeret Ejeren af Baagegaards Mølle, at Broen over Vejen fra Sletten og Wends Herred til Svendborg og Faaborg maatte blive bygget af Sten for Amtets Regning. Kammerherre Baron Buchwald var, forinden den nye Matrikul kom, ligesom flere andre i Sognet, indgaaet i en Tjendeforening af 24de Oktober 1803, der blev af stor Fordele

for Baagegaard, idet Gaarden efter den nye Matrikul fik henved 3—4 Gange saa meget Hartkorn som under den gamle Matrikul. Møllen har bestaaet, til Jærnbanen blev anlagt, lige over det Sted hvor Møllen før stod. Baron Buchwald købte ogsaa Bissemoseengen tilbage til Gaarden igen 6te Januar 1803 for 255 Rd. (Hartkorn 2 Fdk. $\frac{2}{3}$ Alb.) af Fru Majorinde Charlotte Christiane Petersens (der først havde været gift med Kammerraad Erichsen) Stervbo, paa Tallerup, der administreredes af Præsten i Brændekilde Christian Ulrich von Westen, som var en Broder til afdøde Fru Petersen, Enke efter Major Eiler Petersen. Hun blev, som ovenfor nævnt, efter at have solgt Baagegaard, gift med Major Petersen til Tallerup. Han havde 11te Juni 1764 af Major v. Hey faaet Skøde paa denne Gaard med Tommerup og Brylle Kirke for ialt 12,500 Rd. (Major Petersen blev bisat i Tommerup Kirke 9de Oktober 1788, 59 Aar og 8 Md. $\frac{1}{2}$ og senere ført til Familiebegravelsen i Nyborg, medens hans Enke blev begravet i Familiebegravelsen i Odense). Baron von Buchwald*) ejede Baagegaard i

*) 1 Fyens Adresseavis for 8de Marts 1797 findes følgende indtrykket:

Baagegaard i Fyen med dertil hørende 2 Huse, tilhørende Kammerherre, Baron von Buchwald i Odense, ansat for Hartkorn Ager og Eng 5 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. $\frac{12}{3}$ Alb. samt Skovskylde 1 Td. 6 Skp. $\frac{2}{3}$ Mil fra Odense udi en af Fyens smukkeste Egne, overmaade vel bygget og ved igholdt, at kunde med Fordel af enhver beboes; til samme en af ny bygget privilegeret Grubbeværk Vandmølle, betydelige gode store Enge, gode Jorder, hvori aarlig saaes omtrent 100 Td. Korn, at kunde med Fordel bære Hvede og af hvad Slags Korn man forlanger, samt Skov endogsaa til at sælge; Baagegaard, Besætning, 60 Køer og derover, er underhaanden til Kjøbs, Gaarden at kunde tiltrædes, naar forlanges, med i Kjøbet at kunde følge Indbe, Meubler og Besætning og kan forventes en stor Del af Kjøbesummen at kunde blive staaende uopsagt i Baagegaard.

Dertil erholdt allernaadigst Tilladelse kan af Baagegaards Jorder ogsaa dersom forlanges paa ovennævnte Vilkaar

henved 12 Aar og solgte den 28de November 1804 til en Christoffer Jørgensen, som kun synes at have haft Købekontrakt derpaa, ligesom han ogsaa fik Købekontrakt paa den ny oprettede Skjelskovgaard samme Dag; han skyndte sig imidlertid at faa udparcelleret og solgt flere Parceller, og ligeledes solgte han en Del af Bygningerne (til Opførsel paa Parcellerne), der endnu var forholdsvis rigelig store til det langt mindre Areal; men han glemte at opfylde sine indgaaede Forpligtelser ved Købet af Gaarden, saa hans Kreditorer, navnlig Gehejmekonferentsraadinde Bille Brahe, der gjorde Udlæg i Baagegaard og stillede den til Auktion 13de August 1806, ved hvilken Lejlighed Justitsraad H. J. Hansen til Bramstrup blev Høstbydende med 8710 Rd., men da Christoffer Jørgensens Kautionister, Hans Nielsen i Stodgaarden i Gamtofte og Mads Andersen i Bukkerup i Sollested Sogn, kort efter skaffede Pengene tilveje, fik disse to Mænd Auktions-skøde paa Baagegaard, der da stod for Hartkorn 5 Tdr. 1 Skp. 2 Fdk. $1\frac{2}{3}$ Alb. og Skovskyl 1 Td. 6 Skp., men Christoffer Jørgensen havde forinden paa en Maade solgte Stumper og Stykker, som forelobig var i Besiddelse af Hans Christensen og Knud Larsen, ligesom Christoffer Jørgensens Søn, Hans Christoffersen, ogsaa optraadte som en Slags Ejer af en Del deraf, saa de ovennævnte Købere er vel saaledes bleven nødt til at udføre denne Udparcellering, hvorved Baagegaards Areal

overlades 4 af Baagegaards Lykker godt drevne og gjødet over 100 Td. god Sødeland, indhegnet med 2593 Alen levende Gjørdter ud og Mellemhegn, derindat følge betydelige gode Enge, Skovbesætning, Moserødskeer, Folkesænge med videre. alt efter Fortegnelse, samt nye byggede af Egebindingsværk og murede Vægge. deraf 19 Fag Teglhængt, omtrent 35 Fag Hus, Kjøerneværk, Svinesti, et paa et halvt Aars Opsigelse bortlejet Bondehus over 30 Køer, den vist gode Afgrøde af 3 Lykker, bekjendt nok det ved Baagegaard avlede overflødige meget Korn. Baagegaards Ejendom foresiver Avlskarlen samme Steds.

betydelig svandt ind, saaledes at da Hans Nielsen og Mads Andersen 26, Februar 1807 (Skøde 18. Juni 1807) sælger Baagegaard til Niels Rasmussen af Borrebygaard i Bellinge Sogn, var der kun 3 Td. 1 Fdk. $2\frac{1}{2}$ Alb. Hartkorn Ager og Eog samt 1 Td. 1 Skp. $2\frac{1}{2}$ Alb. Skovskyl tilbage.

Niels Rasmussen var født i Haarby 1759 og var gift med Ane Margrethe Madsdatter, født i Brylle 1747. De synes at have været ret velhavende Folk at dømme efter deres Dispositioner overfor Arvingerne, og han tilbagekøbte ogsaa en Parcel paa 3 Fdk. 2 Alb. Hartkorn. Han døde den 12te Marts 1818 og Konen den 12te Februar 1826; men forinden havde de overdraget Baagegaard til Datteren Anne Kirstine Rasmussdatter. Hendes eneste Søster var egentlig bestemt til at blive Ejerinde af Baagegaard, men da hendes Forlovede — en Søn fra Starmosegaard — efter Sigende var et Verdensmenneske, medens man paa Baagegaard var mere pietistiske, saa maatte disse to unge af den Grund drage bort fra begge deres Fædrenehjem og danne et nyt Hjem, men deres Slægt lever paa Egen endnu, som respektable Folk, saa det har vel ikke været saa slemt endda. Anno Kirstine Rasmussdatters Ægtefælle, Erik Hansen, fik Skøde af 7de Marts 1816 for 4000 Rd. Erik Hansen synes ret ofte at have haft Vanskeligheder ved at rede sig ud af sine Pengeaffærer, uagtet han fik Gaarden saa billigt, og efter 11 Aars Forløb solgte han den 5te August 1827 til Seminarist Mathias Hansen fra Nybøllegaard. Baagegaard med en Besætning af 31 Stkr. Kvæg og 6 Heste for 11,700 Rd.; da var Hartkornet 3 Tdr. 1 Skp. 2 Alb. Ager og Eng samt 1 Td. 1 Skp. $2\frac{1}{2}$ Alb. Skovskyl. Seminarist Hansen omtales endnu her paa Egen som en duelig Landmand, navnlig roses han for sin ypperlige Kartoffeldyrkning; men den 13de Marts 1834 solgte Hansen Gaarden til Fritz Conrad Andersen Theil af Svendborg for 12,000 Rd.

Da Theil ankom til Baagegaard og havde faaet sig ordnet lidt, siges der, lagde han begge Arme i Vinduskarmen og udbrod: „Nu er jeg da som i Paradis“; men desværre var det kun af saa kort Varighed; hvad enten det saa var Villien eller Evnen, der fattedes ham, saa fik han aldrig andet end Købekontrakt paa Baagegaard, og allerede efter et Aars Forløb fik han ordnet det saaledes med Seminarist Hansen, at denne skødede Gaarden med underliggende til Forpagter Martin Carl Preisler fra Tisselholte den 9de April 1835 for 12,600 Rd. Saavel de nærmest foregaaende Ejere som særlig Preisler havde meget store Prioriteter at forrente, idet han kun udbetalte omkring ved et Par Tusinde Rigsdaler; men snart begyndte Tiderne at blive bedre, og ved Hjælp af Mægling og paa anden Maade forbedrede Preisler Baagegaard ganske betydeligt, saa Avlen blev god, og med de stadig stigende Priser paa Produkterne fik han Raad til at gøre endnu flere Forbedringer, saasom Køb af Tærskemaskine og andre gode Redskaber. Han blev imidlertid svagelig og maatte bortforpagte Gaarden til sin Broder, August Preisler, medens det i de senere Aar væsentlig var Ejerens Søn, P. Preisler, der drev Baagegaard. — Flere Aar senere blev denne Mand Købmand og Byraadsmedlem i Odense og oprettede efter Jærnbanens Anlæg en stor Købmandshandel og Restauration paa Baagegaards Grund. — Efter den nye Martrikel blev Baagegaards Hartkorn ansat til 12 Td. 3 Skp. 1 Fdk. 1½ Alb. samt Gammelskat 25 Rd. 21 Sk. M. C. Preisler solgte 9de December 1858 Baagegaard til Forpagter I. Jensen fra Vejstrupgaard for 35,000 Rd. uden Besætning. Denne nye Ejer, som var gift med en Datter af Godsejer Møller til Vejstrupgaard, arbejdede sig efterhaanden op til en ret velstaaende Mand, havde kun en mindre Prioritet at forrente i Baagegaard, og Tiderne var ham særdeles gunstige. I. Jensen lod opføre et stort Teglværk paa Baagegaards Grund, der

bortforpagtedes til Købmand Schnakenburg i Odense, og da den fynske Jærnbane kom faa Aar efter, steg Baagegaard derved betydeligt i Værdi, navnlig fordi Tommerup Station blev bygget paa Gaardens Grund umiddelbart ved Indkørslen til Gaarden. Vel maatte Jensen nedlægge sin Vandmølle af den Grund, men da den geraadede i Forfald og han fik 3000 Rd. i Erstatning, var det en ret fordelagtig Begivenhed. Af den gamle Vandmølle opførte Jensen et pænt Hus til Arbejdsfolk, og et lignende var opført nogle Aar før. Stuehuset blev repareret, den ene Side opførtes af Grundmur, og Teglaget toges ned, og Straa lagdes i Stedet; derefter blev i Aaret 1870 en ny Staldlænge paa 60 Al. Længde og 20 Al. Bredde samt en ny Tærskelade paa 70 Al. Længde og 20 Al. Bredde fuldførte, alt af Grundmur; hvortil kom, at flere af de nærmest Gaarden liggende Marker blev drainet, dels med Sten-Faskiner og dels af Teglør, og en Del Skovkrat og Mose lavet til Agerjord, saa det var i det hele meget betydelige Forbedringer, Jensen foretog. Men allerede 1874 døde denne Mand, hvorved Baagegaard gik over til hans ældste Søn Jens Peter Christian Jensen for 120,000 Kr. Denne Købesum kunde vel efter de daværende Konjunkturer paa alt, kaldes forholdsvis billig, hvilket ogsaa viste sig derved, at der kort Tid efter blev givet den unge Ejer et pænt Bud paa 130,000 Kr., men da denne forlangte 140,000 Kr. kom Handelen ikke i Stand.

J. P. C. Jensen lod de høje og lerede Marker dræne 1875 og planerede Engene, som derefter anses for noget af det bedste i sin Slags. Tiderne begyndte imidlertid at gaa tilbage, og det blev mer og mer vanskeligt at forrente de høje Prioriteter, som Ejeren havde paadraget sig ved Udbetaling af Søskenes Arvepart, saa Jensen mente at se sin Fordel ved at bortforpagte Gaarden til J. Hansen, der fra 1879 til 1888 svarede en Afgift af over 50 Kr. pr. Td. Ld., hvilket almindelig betragtes

for noget enestaaende. Da Assens—Tommerup Banen i Aaret 1885 blev anlagt, blev Tommerup Station betydeligt udvidet, hvorfor man ogsaa maatte have mere Jord fra Baagegaard, hvortil kom, at Ejeren solgte 3 Tdr. Land for 6000 Kr. til Købmand Preisler, som udparcellerede det til Byggegrunde; paa den Maade svandt Baagegaard ind til kun at have 120 Tdr. Land og ca. 11½ Td. Hartkorn.

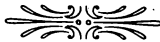
I August 1888 solgte Proprietær J. P. C. Jensen Baagegaard til Forpagter K. Eskesen fra Ravnholt for 88,500 Kr. Forpagter J. Hansen flyttede derefter til Lundegaard, og Hr. Eskesen drev selv Baagegaard, forbedrede Jorderne (der var komne i Forfald), ved Anvendelse af Kunstgødning, og anskaffede nye og gode Maskiner og Redskaber, indsatte en aldeles fortrinlig Besætning og forbedrede paa Bygningerne. Derimod forfaldt Teglværket, som i de sidste 10—15 Aar ikke havde været drevet, saaledes at det nu var aldeles uden Betydning.

Proprietær K. Eskesen solgte allerede Baagegaard den 13de Februar 1891 for 82,000 Kroner til Forvalter Frederik Hjort fra Sjælland; senere er den 1ste April 1894 tilkøbt en Parcel paa 10 Tdr. Land samt den 6te Maj 1895 en hollandsk Koravindmølle (Skjelskov Mølle), saaledes at Areallet nu udgør godt 130 Tdr. Ld. og staar for 12½ Td. Hartkorn. Tvende Huse med 4 Arbejderboliger

ere opførte i Aarene 1892 og 1893 og den østre gamle Længe (hvor fandtes Egetømmer med over 150 Aarringe), en Sulelade, der anbenbart var 2 a 300 Aar gl., blev i Sommeren 1893 opført af nyt med 64 Alens Længde og 12 Alens Bredde, og et nyt Svinehus blev fuldført 1891.

Ligesom Udparcelleringen i Slutningen af forrige Aarhundrede tog Fart, saa synes ogsaa Slutningen af dette Aarhundrede at blive rig paa saadanne, idet der ved Stationen bliver bebygget flere og flere Parceller, og ialt bestaar vel, hvad der oprindeligt hørte til Baagegaard, nu af over 100 Parceller, hvorpaa der bor ca. 70 Familjer og lever henved 300 Mennesker, paa hvad der for 300 Aar siden havde ondt ved at føde en Familie; og medens der i hin ældgamle Tid næppe førte en frækommelig Jordvej fra Byen ud til denne i Sognet yderste Gaard, saa fører nu en meget stærkt befærdet Vej der forbi og ca. 30 Jærnbantog løbe i Døgnet forbi Hjørnet af dens Have og standser paa Gaardens Grund.

Det vil saaledes af det anførte fremgaa, at der paa Baagegaard under dets ca. 40 Ejere er foregaaet store, men dog ret vel sporede, Forandringer i de forløbne 500 Aar, siden Pantelehnsmanden Berneke Skinckel 1396 ejede Frøbjerg og, som i det meddelte bemærket, sandsynligvis ogsaa ejede Baagegaard.

FØRTEGNELSE

over

Ejere af Baagegaard fra 1396 til 1896.

Aar	
1396—1418	Pantelensmand Berneke Skinkel.
1418—1441	
1441—1505	Rigsraad Lage Eskesen Brock.
1505—1506	Høvedsmand Hr. Niels Clausen Sparre.
1506—1506	Kong Hans.
1506—1517	Rigsraad Henrik Knudsen Gyldenstjerne.
1517—1547	Kongens Sekretær Jørgen Gyldenstjerne.
1547—1550	Hr. Niels (Pedersen) Bjelke til Dalle.
1550—1577	Rigsraad Thure Pedersen Bjelke.
1577—1600	Rigsraad Gustav Banér.
1600—1628	Hr. Svante Banér til Frøbjerggaard.
1628—1640	Hr. Niels Bjelke, Friherre til Korpo.
1640—1663	Hr. Steen Bielke, svensk Gesandt.
1664—1683	Rigsadmiral Henrik Bielke.
1683—1700	Stiftsbefalingsmand Hans Kaas.
1701—1703	Fru Sophie Amalie Bielke.
1704	Raadmand Hans Pedersen Holmer.
1711	Seigneur Frands Jacobsen Tommerup.
1711—1714	Præsten Henning Andersen Broholm.
1714—1743	Kaptajn Jacob Clausen Tommerup.
1743—1745	Fru Else Kirstine Rosenvinge.
1745—1759	Major Jacob Predbjørn Banner v. Heye.
1759—1764	Hans Jørgen Møller.
1764—1767	Løjtnant Chr. Pedersen.
1767—1770	Ritmester Bernt v. Westen.
1770—1777	Fru C. C. Erichsen født v. Westen.
1777—1779	Seigneur Chr. Hansen.
1779—1780	Hr. J. Kjerumbaard.
1780—1786	Hr. Jacob Melby.
1786—1793	Hr. Rasmus Marcussen.
1793—1804	Kammerherre, Baron L. F. v. Buchwald.
1804—1806	Hr. Christoffer Jørgensen.
1806—1807	Hans Nielsen og Mads Andersen.
1807—1817	Niels Rasmussen (Bobe).
1817—1827	Erich Hansen.
1827—1834	Seminarist M. Hansen.
1834—1835	Frits Conrad Andersen Theil.
1835—1858	Martin Carl Preisler.
1858—1874	J. Jensen.
1874—1888	J. P. C. Jensen.
1888—1891	K. Eskesen.
1891	Frederik Hjort.
